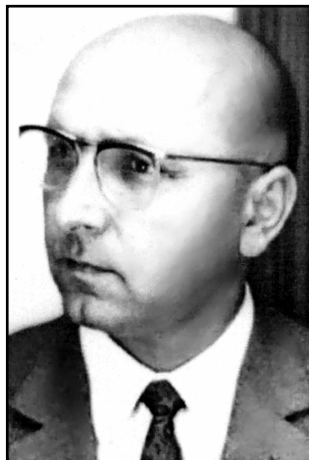

SCRISORI DE LA OCTAVIAN BUHOCIU

Iordan DATCU

Între cărțile al căror redactor am fost la Editura Pentru Literatură (1963-1969) și Editura Minerva (1969-1994) și de care mi-amintesc cu reală mândrie, face parte și aceea a lui Octavian Buhociu, *Folclorul de iarnă, ziorile și poezia păstorească*. Motiv de mândrie cu atât mai îndreptățit cu cât este vorba de cartea unui român stabilit în Germania, și se știe cu câtă suspiciune erau priviți românii din străinătate, cât de grea era colaborarea cu ei, ce greutatea întâmpinau ei când voiau să-și revadă țara, ca să nu mai spunem câte bariere li se puneau în calea colaborării cu editurile din țară.

Setul de scrisori – emise de el între 17 octombrie 1974 și 19 august 1978 – reface periplul manuscrisului său până aproape de tipărire. Un periplu, cum se vede, mai lung, pentru că autorul a tradus, în acest timp, din germană, cartea pe care o tipărise, la Wiesbaden, în 1974, *Die rumänische Volkskultur und ihre Mythologie* (In kommission bei Otto Hrrassowitz, 389 p.), pentru că era ocupat ca profesor, pentru că ne-a trimis manuscrisul pe capitale, pentru că a trebuit să participe, la București, la discutarea referatului extern, alcătuit de Romulus Vulcănescu (la care Buhociu se referă în scrisoarea sa din 25 septembrie 1976), pentru că a trebuit să ne vedem la București să discutăm observațiile mele la text.

Scrisorile au fost adresate fie lui Aurel Martin, directorul Editurii Minerva (7 scrisori), fie lui Aurel Martin și mie (2 scrisori), fi doar mie (10 scrisori), fie lui Z. Ornea, șeful redacției de Istorie literară și folcloristică (2 scrisori), însă toate au fost îndreptate spre mine, ca redactor de carte și corespondent cu Octavian Buhociu.

Așa s-a făcut că lucrarea a apărut în anul următor morții autorului ei, eveniment trist pe care, evident, nu l-am prevăzut.

Ultima scrisoare pe care mi-a adresat-o, la 19 august 1978, nu anunța că Buhociu se va stinge din viață la o lună după expedierea ei. Când ne-am văzut ultima dată, la București, mergea greu, în baston. A plecat în Germania înainte de data proiectată. Fratele său, doctorul Iuliu Buhociu, de la Botoșani, avea să-mi spună că el l-a sfătuit să se-ntoarcă grabnic în Germania, dată fiind starea sa gravă. Un ferpar, semnat de soția sa, Mathilde Buhociu-Heinzmann, și de cei doi copii ai lor, Constantin și Ileana, m-a anunțat că Octavian Buhociu a încetat din viață, la Dortmund, la data de 11 septembrie 1978, la 59 de ani. Un sfârșit prematur, profund nedrept, pentru că n-a apucat să traducă în limba română, cum voia, teza sa de doctorat de la Paris, *La Folklore roumain de printemps* (1958), pentru că avea și alte, multe, proiecte.

La apariție, cartea a fost recenzată de Gheorghiu Geană, Lucia Berdan, Virgil Căndea și Nicolae Bot. Semnificativ este că vreo câțiva specialiști români au scris și despre varianta germană a lucrării: Nicolae Bot, Adrian Fochi, Ion Taloș și Alexandru Zub. Alexandru Zub, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A.D. Xenopol»” (XII, Iași, 1975, p. 340), aprecia că lucrarea apărută la Wiesbaden conturează „câteva probleme fundamentale din cultura populară și din mitologia românească” și că „merită a fi tradusă și în limba natală a autorului. Istoricii, folcloriștii, etnologii vor fi deopotrivă interesați s-o cunoască”.

*

OCTAVIAN BUHOCIU

CURRICULUM VITAE

Născut la 20 octombrie 1919, în comuna Crăiești, județul Galați, creștin ortodox, căsătorit în 1963 cu Mathilda Heinzmann, bibliotecară, doi copii: Constantin și Ileana. Din octombrie 1940, până în septembrie 1944, militar (la marină).

Licențiat în Litere, în 1947, la Universitatea din București, cu teza „Filosofia istoriei a lui T.-L. Maiorescu”.

Licențiat în Filosofie, în 1948, idem, cu teza: „Teoria cunoașterii la L. Blaga și M. Florian.

Diplomă de profesor de Română și Filosofie, la Seminarul Pedagogic „T.-L. Maiorescu” 1948.

Profesor suplinitor la Liceul „Carol I” în 1947-1948.

Membru Activ la „Cercul de Studii Folclorice” de sub conducerea Prof. G. Breazul, 1945-1948.

Cercetare pe teren, în Țara Oltului, cu o echipă de cercetători, sub conducerea lui G. Breazul în vara anului 1946.

În octombrie 1949, la Universitatea din Paris: cerere pentru echivalarea diplomelor universitare, în vederea înscrierii la Doctoratul de Stat: aprobare, ianuarie 1950.

Doctor de Stat al Universității din Paris (Sorbona), la 3 mai 1958, cu Tezele:

1. *Le folklore roumain de Printemps*, 395 p. in-4°, o hartă, 7 foto-documente.

2. *La philosophie de l'Histoire d'Al.-D. Xenopol*, 190 p. in-4° (ambele teze roneotate se găsesc în 20 din cele mai cunoscute biblioteci de pe glob).

Funcțiuni: Secretar General al Centrului Românesc de Cercetări de pe lângă Académie de Paris, între 1956-1963. Profesor în cadrul Academiei din Paris.

Lector de Limba Română și Chargé de Cours, la Univ. din Bochum (Germania) din 1966.

*

Publicații

1. *E. Lovinescu și Istoria civilizației românești*.

2. *Începutul filosofiei istorice în România* (ambele articole în rev. „Libertatea”, redactori: M. Enescu – H. Stamatu, 1951, 1953, Madrid).

3. *Thèmes mythiques carpato-caucasiens*, in OGAM, *Tradition Celtique*, 1956, p. 259-278.

4. *Le mythe indo-européen d'initiation à la guerre: le motif roumain*, idem, 1958.

5. *La Transhumance carpatique et le mythe du bélier royal*, Actes du VI-e Congrès Intern. des Sciences Anthrop. et Ethnologiques, Paris 1960, t. II, vol. 2, 151-157.

6. *La peur, force accélératrice de l'Histoire*, Secundo Congreso Extraordinario de Filosofía, 22-26 Julio 1961, San Jose de Costa Rica, p. 245-249.

7. *Xenopol y la teoria de la Logica Historica*, *Rev. de Filosofía de la Univ. de Costa Rica*, 1962, 11, p. 253-262.

8. Îngrijit și prefațat: C. Noica, *Fenomenologia spiritului de G.-W.-F. Hegel*, Paris, 1962.

9. *Survivances mythiques indo-européennes et relations épiques byzantines dans un chant populaire roumain*, *Die Kultur Südosteuropas*, 6. Bd, p. 1-17, Wiesbaden 1964.

10. *Die Feiertage des Sommers und Herbstes in Rumänien*, *Zeitschrift für Balkanologie*, 1964, p. 1-39.

11. *Folklore and Ethnography in Rumania from 1850*, *Current Anthropology*, Chicago, 1966, nr. 3, p. 295-314.
12. *Poezie și etnografie la G. Coșbuc*, DRUM (SUA), 1966, 4, p. 87-105.
13. *Lelea et le Haidouk*, in *Beiträge zur Südosteuropa-Forschung*, München, 1966, p. 253-271.
14. *The Pastoral Paradise, Rumanian Folklore*, Drawings by Eugen Drăguțescu, Lakewood, Ohio 1966, in-f., album.
15. Discuție asupra: A. Lommel, *Die Welt der frühen Jäger*, München 1956, in *Current Anthropology* 11, 1970, nr. 1, p. 39-40.
16. *Le combat à midi de Iorgovan*, Actes du Iie Congrès AIESEE Athènes 1970, vol. 3, Athènes.
17. *Dokia und der Forts*, *Beiträge zur Südosteuropa-Forschungen*, München 1970, p. 29-42.
18. *Über den Rumänischen Burschenbund*, *Kurier der Rumänischstudenten* (RUB, Rom, Seminar), 1971, 2, p. 21-33.
19. *Ideea-acțiune în filosofia istoriei a lui Al.-D. Xenopol*, în *Studii privitoare la viața și opera lui Xenopol*, București 1972, p. 165-179.
20. *Novac în Țara Amazoanelor*, *Destin* (Madrid), 24-25, 1972, p. 161-184.
21. *Das rumänische Heldenlied Iorgovan*, *Kurier der Rumänischstudenten*, VII-VIII, 1974, 60 p.
22. *Parentarea și vechimea cântului Miorii*, *Destin* (Madrid), 1974, 26 (sub presă: 40 p.).
23. *La tête coupée et son culte dans la littérature roumaine*, AISEE, București 1-8 sept. 1974.
24. *Die rumänische Volkskultur und ihre Mythologie*, Wiesbaden 1974, in-4°, 358 p.+ 2 hărți.
25. Numeroase articole, eseuri, recenzii, publicate în străinătate și în țară (*Cronica*, Iași 1974, 11, p. 11, *Convorbiri literare* 1974, 6, p. 12-13, *Bulletin du Centre Roumain de Recherches de Paris*, 1950-1952, rev. *Semne, Drum*), conferințe publice netipărite încă etc.
26. *Mircea Eliade, – Autorenpoträt –* in *Criticon*, 22, 1974, München, p. 48-31.
27. Lucian Blaga, ” ” (sub presă).
28. *Bocetele românești*, în „Convorbiri literare”, probabil în nr. 12, 1974.
29. *La Confrérie des jeunes hommes de l'ancienne Dacie*, *Mèlanges D. Găzdaru*, Buenos Aires, 1975 (sub presă).

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Joi, 17 octombrie 1974

Mult Stimatè Domnule Aurel Martin,

Numai acum vă răspund la scrisoarea Dumneavoastră din 5 iunie, atât de bogată în sugestii. Știam că vin la București pentru Congresul Sud-Est European, cu care ocazie speram să vă întâlnesc. Dar la București, când am încercat să vă găsesc, prin Domnul Virgil Câdea, urma tocmai în acea zi să plecați în călătorie.

Dacă vă întâlnim, urma să vă înmânez cele două teze de Doctorat, precum și cartea ce mi-a apărut în vară: *Die Rumänische Volkskultur und ihre Mythologie*, la editorul specializat în materie de folclor, mitologie etc., O. Harrassowitz. De altfel, exemplarul acesta l-am lăsat Dlui Dan Zamfirescu (str. C. Sandu-Aldea, 73): în cazul că v-ar interesa să-l răsfoiți și chiar să-l citiți, să vi-l dea. Tezele se găsesc acum la Biblioteca Academiei (cotele: II-577785, II-577783, după cum mi le indică Domnul Șerban Cioculescu): însă, un alt exemplar *Le Folklore Roumain de Printemps*, se află și la Doamna E. Comișel.

Tezele fiind redactate în 1955-1957, au nevoie să fie aduse la zi cu informația, altfel n-aș avea de corectat decât amănunte de stil, câteva date, precizări etc. Cartea apărută în germană e traducerea textului românesc, în afară de unele adăugiri ce-am trebuit să fac direct în textul german, în cap. V și VI. Aici, tipograful a numerotat notele de la 1 la... 920). Vă scriu acestea fiindcă vorbesc cu un *editor* și mă gândesc, fiind și sfătuit de unii prieteni din țară, să le tipăresc în românește. Oricum, aceste studii aruncă o altă lumină asupra folclorului românesc; ele ar folosi, cred eu cu toată modestia, nu numai tinerilor folcloriști români, ci și celor vârstnici (care nu le-au discutat niciodată în revistele din țară din motive ce le sunt personale, bănuiesc, în afară de două prezentări ale Dlui N. Dunăre).

M-aș bucura să știu ce publică în momentul de față și în viitorul apropiat Editura Minerva pe care o conduceți. De când nu mai apare buletinul *Cărți noi*, nu mai știu nimic ce se tipărește, ceea ce e pentru mine un mare neajuns.

Cu deosebită stimă, al Dumneavoastră,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Sâmbătă, 30 noiembrie 1974

Mult Stimatè Domnule Iordan Datcu,

Am primit epistola semnată de Domnul Aurel Martin și de Dumneavoastră, ca răspuns la scrisoarea mea din 17 octombrie 1974, pentru care vă mulțumesc. Între timp am primit o scrisoare și de la Domnul G. Vrabie, cu referințe interesante la publicarea cărții mele.

În această scrisoare se găsește un „Curriculum Vitae” elementar, adică copia celui ce e după de la Universitatea unde mă aflu, Ruhr-Universität-Bochum, cu deosebirea că acesta e „la zi”. M-am gândit ca să aveți un tablou ceva mai complex, adică mai cu conținut, să vă trimit și câteva extrase de care mai dispun, din articolele și eseurile ce-am publicat. De aceea, într-un plic separat, vă expediez nouă extrase.

Ceea ce e mai greu, ține de textul românesc al cărții *Cultura păstorească românească și mitologia ei* (titlu german: *Die rumänische Volkskultur und ihre Mythologie*). Acest text l-am scris între 1966 și decembrie 1969, în românește. Primul capitol totuși, cel privitor la Bocete, a fost scris în 1956, căci a fost o conferință rostită în limba franceză la Paris: textului actual nu i-am adus decât îmbunătățiri bibliografice. De asemenea, colindele au făcut obiectul unor conferințe făcute la Paris, iar studiul mioritic e punerea la punct a trei conferințe făcute tot la Paris, unele propuneri de cercetare fiind discutate în mod public de C. Brăiloiu, M. Eliade. Vă dau aceste indicații fiindcă metoda mea de studiu are și aspectul următor: voind să știu dacă punctul meu de vedere e destul de obiectiv, e rațional, e contemporan cu problematica generală, îl expun într-o conferință cu discuții. De aceea, tot ce-am publicat eu ca studii, a fost mai înainte o comunicare publică. De aici și siguranța mea că ceea ce tipăresc e bun.

Când am trecut la traducerea în germană a cărții de față, în 1968, am făcut unele intervenții, unele îmbunătățiri, în textul german direct, ba chiar, apariția unor studii au cerut și nuanțarea unor idei, care nu se găsesc în textul românesc. Nu mai vorbesc de bibliografie, pe care am aerat-o, în măsura în care am dispus de noi documente, până la punerea textului în pagină, adică până în iunie 1974. Ceea ce iarăși lipsește în textul românesc. În afară de asta, textul românesc însuși a fost conceput pentru un public științific apusean și în vederea traducerii lui în germană.

De aceea, textul românesc cere o adaptare față de traducerea germană, precum și față de noul public, într-un fel mult mai pretențios, fiind mai cunoscător și fiind vorba și de tezaurul propriu de cultură, adică publicul român. Această punere la punct, care nu e substanțială, ci mai curând formală, îmi cere să scriu din nou unele capitole; la fel, trebuie să scriu din nou toată bibliografia.

În fond nu e un lucru enorm, dar trebuie făcut și asta înseamnă una până la două luni: pot să vă trimit pe măsură ce le pun la punct capitolele cărții? Ar fi pentru Dumneavoastră un câștig de timp, ca și pentru mine (patru capitole nu le am decât într-o singură copie).

Mai este o chestiune, în cazul că lucrarea mea vi se pare publicabilă de Editura Minerva: faptul că eu scriu de multe ori încă cu *â* și cu apostrof în loc de „cratimă”, cum spune d-l Graur; trăsuri-de-unire, n-ar fi nevoie de o re-batere la mașină a textului? În acest caz, aș lucra mai repede, căci n-aș avea nevoie să scriu din nou chiar toate paginile, cele cu îndreptări ușoare putând fi citite fără dificultate.

Nu știu dacă am reușit să fiu clar și să răspund deplin scrisorii Dumneavoastră. Vă rog să-mi răspundeți care e soluția cea mai bună pentru câștigarea de timp și de energie, urmând ca eu să mă armonizez ulterior cu ea.

Fiindcă primul capitol l-am terminat, vi-l și pun alăturat.

Vă mulțumesc, vă rog să primiți urări de sănătate și voie bună,

O. Buhociu

P.S. Alăturat: Curriculum Vitae (2 p).

Cap. 1, p. 3-27, al cărții (dacă-l citiți, mi-l retrimiteți spre a-l scrie la mașină din nou).

O. B.

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Dortmund, 23 decembrie 1974

Stimate Domnule Iordan Datcu,

Vă scriu îndată câteva rânduri.

Am terminat de pus la punct și cap. II, III, pe care le aveți alăturat. Cred că v-au sosit niște extrase, dar mai ales cap. I, un Curriculum Vitae și o scrisoare, trimise la 30 noiembrie.

Sper să vă trimit capitolele rămase ceva mai repede, însă scrierea din nou a bibliografiei îmi ia mult timp, căci cere totuși unele verificări. În afară de asta, atât textul, cât și notele, au nevoie de unele precizări, adausuri, eliminări, întrucât e vorba de un alt public și poate de-o nouă ediție.

Aștept de la Dumneavoastră confirmarea acestor capitole, ca să fiu liniștit că nu se pierde pe drum. Vă mulțumesc.

Vă strig: Sărbătorile cu bine și LA MULȚI ANI!

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 73 15 82

Miercuri, 19 februarie 1975

Mult Stimata Domnule Iordan Datcu,

V-am trimis la 23 decembrie 1974, cap. II și III din lucrarea mea *Cultura românească pastorală și mitologia ei*, după ce la 30 noiembrie vă trimiseseam și cap. I. Însă numai la 27 decembrie am primit scrisoarea Dumneavoastră de confirmare a sosirii cap. I, precum și textul de 27 de file, în care îmi spuneți să nu vă mai trimit capitole, ci manuscrisul întreg. Acum lucrez la punerea lui la punct, găsindu-mă în „vacanța” inter-semestrială până la 15 aprilie. Am însă nevoie de cele două

capitole – II și III – pe care nu mi le-ați înapoiat. Acesta este și obiectul scrisorii de față.

Voi încerca să am tot manuscrisul gata de tipar până la terminarea semestrului de vară, adică pe la 10 iulie, după care sper să vin în vacanță în țară. Vă voi preveni din timp asupra datei când voi fi în București. Textul va fi scris conform ortografiei curente în țară.

Vă rog să salutați din partea mea pe Domnul Aurel Martin.

Vă rog să primiți expresia sentimentelor mele cele mai distinse,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Vineri, 24 octombrie 1975

Mult Stimat Domnule Aurel Martin,

Vreau să vă scriu de vreo lună de zile, dar sunt strâns cu ușa din cauză că-mi lipsesc niște materiale.

Când am venit la Dumneavoastră pe ziua de 28 iulie c. și v-am dat primele 150 de pagini din lucrarea mea, *Cultura populară românească și mitologia ei*, rămăsese să trimit restul până în noiembrie.

Între timp, am terminat și partea a doua, adică cea care cuprinde păstoria și interpretările ei, după cum ați observat în textul din limba germană pe care vi l-am dat cu ocazia de mai sus, adică am ajuns să am 240 de pagini.

Însă, apărând două cărți de Romul Vuia, un volum antologic de studii publicate între cele două războaie, un altul cu satul românesc, sunt nevoit să le introduc în cap. VIII, unde discut poziția științifică a lui Vuia, dar fără să fi avut câteva articole ce se găsesc în volumul antologic și mai ales fără să fi introdus studiul cu satul, păstoresc în originile sale carpatice. Volumele apărute în vară, anul acesta, nu le am, iar pe cei ce-am rugat să le cumpere și să mi le trimită, printre care se află și Domnii V. Căndea, Dan Zamfirescu, nu au putut să mă servească până azi, așa că stau cu §§63-67 neterminate. Nu aș avea decât o

jumătate de pagină de introdus, dar uite că nu o pot face...

Pe de altă parte, au apărut între timp niște studii importante, în țară, unul de Boldur, privitor la originea cuvântului Moldova: Mol-dava, un altul de D. Berciu, cu rezultatele finale ale cercetărilor arheologice (în *Rev. de ist.*, tomul 28, 1975), câteva articole privitor la perioada pre-statală, care îmi dau puțința să merg mai departe, mai ales în cap. V și VI, cu unele idei și intuiții ale mele și să dezvolt, căci eu nu scriu o carte științifică, ci una de cultură (adică „științificul” e pe planul doi). Ori, iată, partea cu aceste capitole e la Dumneavoastră!

M-am gândit dar să nu vă trimit partea a doua a lucrării, cum ar fi fost de dorit, căci ar fi putut fi citită mai repede de „comitetul de lectură” al editurii (aici așa se spune și se face), decât când voi avea gata și partea ultimă, pentru că, de voi mai avea noi date sau idei de citat, interpretat sau de eliminat, să am manuscrisul la mine. Observ că în *Rev. de etnografie*, ultimul număr, e un lung articol de domnul Al. I. Amzulescu asupra *Mioriței* lui Alecsandri, care-mi va da ocazia să discut și acest aspect ceva mai polemic, mai ales față de unele aserțiuni ale Domnului Fochi prea rumeșăluite... Ce credeți Dumneavoastră?

În situația actuală, încărcat de activitatea de la Univ., nu voi putea avea textul gata în noiembrie, ci mai târziu, în martie 1976, urmând ca în vacanța de Crăciun și în februarie să ajung la capătul lucrării.

Aș vrea să vă întreb, după depunerea textului întreg, cât timp e necesar pentru a ști că intră sau nu la tipărit, și în caz afirmativ, când iese cartea? Textul în germană a stat la editor *cinci ani* și cu toate c-am putut să mai fac unele intervenții și în pagină, iar bibliografic tot ce-a fost nevoie, am fost totuși extrem de nemulțumit, căci între timp evoluasem, iar editorul îmi promisese că într-un an de la depunerea manuscrisului cartea va fi pe piață... (Cum contractul nu a fost făcut cu mine, ci cu o comisie universitară, n-am putut să strig ca să grăbească tipărirea..).

Am frumoase amintiri de la Dumneavoastră, de la Domnul Iordan Datcu, precum și de la Domnișoara Chirata Dumitru (căreia îi datorez o lămurire adecvată intrării în acțiunea epică a *Mioriței* a berbecului în locul oii, insuficient dezbătută atunci, în birou).

Vă doresc multă sănătate, voie bună și succes.

P.S. Cu siguranță că D-I Datcu, citind acele 150 de pagini, îmi poate spune opiniile sale, dar mai ales face observații de ordin formal și tipografic: mulțumesc!

O.B.

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Vineri, 20 februarie 1976

Mult Stimatè Domnule Aurel Martin,

În cele din urmă mi-am luat inima-n dinți și vă trimit capitolele VII, VIII, IX ale lucrării mele *Cultura păstorească românească și mitologia ei*, fără să fi schimbat ceva în text, ci am adaus doar noile apariții în note. Există o sumă de corespondențe de la un aspect la altul în această lucrare, încât de schimb ceva într-un loc, e necesar să verific în continuare efectele în ansamblul eseului. De va fi nevoie voi face acest lucru la o ediție următoare, ca să nu întârzii prea mult acum.

V-aș fi trimis și capitolul X, care la fel e gata, însă e prea greu la cântar pentru o scrisoare. Cum mai am câteva paragrafe ca să termin și cap. XI, le voi trimite pe acestea împreună într-o săptămână. Capitolul XII, unde dezbat cântul Miorii, va fi gata, după cum v-am scris, la Paști.

Pe măsură ce-am fost informat, am ținut seama de practica tipografică și ca atare am scris la mașină textul lăsând spațiul alb necesar, n-am mai subliniat numele proprii la note, iar de acum încolo nu voi mai consemna notele decât cu cifra: 26 și nu 26).

Regret că stilistic textul meu nu e destul de periat, însă este tot timpul logic.

Ar mai fi unele amănunte de amintit: hărțile de păstorie și cu depresiunile carpatice, niște desene rupestre și poate și alte documente. Acestea ajută înțelegerii credințelor și că suntem în aceste locuri de circa 10.000 de ani. Astfel, Frobenius, în *Geschichte Afrikas*, are multe desene fie rupestre, fie mortuare, fie de pe obiecte folosite magic, cu un demon, respectiv zeiță, între coarnele unui taur, țap, sau alt cornut, care amintește pe „fata dintre coarnele cerbului”, respectiv bourului, sau o secure, care trimite la feciorul-de-însurat, precum și stele, luceferi etc., care amintesc „semnele” de pe trupul ciobanilor-domni; de asemenea, tauri ce duc pe spate în lumea cealaltă un sicriu, care amintește de sufletul mortului care e condus dincolo de vulpe-lup-vidră... în bocete.

Alăturat pun câteva din aceste desene, prin care cartea mea nu trebuie să devină o „carte de artă”, ci aceste desene să aducă un plus de informație și de înțelegere. Adică, să vedeți și să judecați de se potrivește cu ansamblul cărții, cu profilul editurii; e vorba doar de sugestii.

Cred că v-a sosit articolul meu *Stihialul în opera lui M. Eminescu*, prin care vă strigam și „La mulți ani”, după cum eu am primit epistola Dumneavoastră din 13.XII.'75.

Multe salutări Domnului Iordan Datcu. Vă doresc multă sănătate și reușită în întreprinderile multilaterale în care sunteți angajat,

Plus patru foi cu desenele de care am vorbit.

O. B.

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

6 martie 1976

Mult Stimat Domnule Aurel Martin,

Cum vă scriam la 20 februarie, vă trimit acum și cap. X, XI, bătute la mașină pe foaia de hârtie, după cum mi-ați cerut.

Sunt câteva lipsuri la notele cap. XI, le veți primi cel mai târziu cu capitolele următoare (se poate ca ultimul, cap. XII, să crească prea mult prin introducerea parentăzii eroilor *Mioriții*, în acest caz voi mai adăuga unul).

Îl rog pe Domnul Iordan Datcu să mă prevină cu ceea ce crede că e necesar să fie schimbat, completat etc., mulțumindu-i anticipat.

Aș dori să-mi confirmați primirea acestor două plicuri cu cap. VII-XI, ca să fiu liniștit, mai ales că plicul cu VII-IX nu a fost prea bine legat față de greutatea lui.

Cu mulțumiri, salutări și succes, al Dumneavoastră,

P.S. Este adevărat c-a apărut la MINERVA o traducere în românește după *Alexandri Magni Macedonis*, de Curtius?

O. B.

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Joi, 18 martie 1976

Stimate Domnule Datcu,

După mai multe ezitări, vă scriu. Înțelesesem dintr-o scrisoare trecută că-mi veți scrie referitor la manuscrisul meu, *Cultura populară românească și mitologia ei*: impresii și observații de tot felul, ca să apară în condiții cât mai „higienice”. Am primit câteva consilii prin scrisorile ce-ați semnat împreună cu Domnul Aurel Martin, cărora m-am și conformat, dar cred că ar fi mai multe de spus.

Dumneavoastră dispuneți acuma de cele 11 capitole, din care cred că vă puteți face o idee asupra cărții. În momentul de față refac cap. 12, în care introduc ceva nou, față de ediția germană: chestia parentării, a înrudirii (părinții noștri spuneau când era vorba de neamuri: *părinția*), care probabil va fi un capitol întreg, urmând ca cel din germană să aibă aici numărul 13. Sper ca până la Paști să termin totul.

V-aș fi foarte îndatorat dacă aș avea de la Dumneavoastră observații utile asupra manuscrisului.

În cazul că este nevoie să discut la fața locului unele lucruri, atunci va trebui să-mi orientez vacanța de vară spre țară, să vin deci cu familia; în timp ce ea ar mai vizita parcurile, muzeele și atâtea frumuseți câte sunt la București, eu aș lucra cu Dumneavoastră. În acest caz ar trebui să fiu la București pe la 25 iulie, ca la 25 august să fiu întors acasă, în acest răstimp urmând să vin la manta de câte ori va fi nevoie.

Vă doresc multă sănătate și succes, mulțumindu-vă pentru bunăvoința ce aveți față de mine,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU
 Docteur ès Lettres
 46 Dortmund-Löttringhausen
 Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Bunavestire 1976

Stimate Domnule Datcu,

Iată că vă scriu din nou. Azi pun la poștă recomandat cap. XII, adică paginile 321-356. După ce termin și ultimul capitol, pun la punct și „Prescurtările” de publicații și opere, care nu vor fi identice, câteva cad, mai multe se adaugă, cu cele din volumul în germană. Amintesc de pe acum că în bibliografia mea nu citez la cărțile tipărite în București, orașul București, asta fiind o mare economie de timp și spațiu, căci 90% din cărțile românești sunt tipărite în București (editorul german n-a acceptat, el a pus „București”, ceea ce mi s-a părut normal, fiind vorba de-o lucrare scrisă în germană).

La pag. 317, nota 60 a rămas fără conținut, nu știu cum am reușit să fac, de aceea o aveți alăturat, cu rugămintea s-o „lipiți”. Alte lipsuri, mai ales de pagini, întrucât uneori fișele se amestecă și nu le mai vezi de osteneală, le voi găsi pe parcurs și trimite la timp.

Vă rog să-mi confirmați primirea acestor trei plicuri, cu cap. VII-VIII-IX, X-XI, cel de azi: XII.

Cu mulțumiri și urări de sănătate, voie bună și reușită,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU
 Docteur ès Lettres
 46 Dortmund 50
 Schneiderstraße 90 Tel. 93/75082

Joia Mare, 22. IV. 1976

Stimați Domni Aurel Martin și Iordan Datcu,

Întrucât s-a terminat studiul meu, *Cultura populară românească și mitologia ei*, căci odată cu această epistolă pleacă separat și recomandat cap. XIII, ultimul, mă adresez în felul de mai sus.

Am adăugat pag. 357-416, încă trei, cu revistele și cărțile noi ce-am introdus în lista „Prescurtărilor”. Am mai adăugat și xerocopia „prescurtărilor” din cartea germană, cu corecturile pentru ediția românească, sunt ele destul de clare pentru linotipist? Dacă linotipistul este meșter în atari lucruri, atunci cred că e bine. Eu cunosc puțin această meserie, pe care am practicat-o marginal prin 1945-1946, când am cunoscut linotipiști care erau mai capabili decât autorii bibliografiei, culegând-o fără erorile autorilor...

Cred că e bine să amintesc că voi avea și o *prefață* de circa 2 pagini, cu ideile din prefața în nemțește, adică numai acele în care explic puțin geneza și locul studiului; îndată ce am un moment de liniște o scriu și v-o trimit. Cum luni, 26-IV, încep semestrul de vară (care ține până la 23 iulie), vreo 2-3 săptămâni nu voi putea s-o fac și din lipsă de timp, apoi o scriu. Vin la rând cele trei *hărți*, apoi acele *desene* ce v-am trimis, la cari s-ar adăuga încă 2 sau trei, în totul ar fi vreo șase. Nu cred că e nevoie de *rezumat* într-o limbă străină, de îndată ce toată cartea este și în germană. Vine la rând *indexul*, cred că e mai practic să fie unul singur, adică termenii tehnici, numirile geografice și numele proprii (de autori și personaje), să se deosebească numai prin litere: italice, drepte, majuscule, adică așa cum e în nemțește. Indexurile separate încurcă, devin echivoci etc. Privitor la *Tabla de materii*: în ediția germană, este prea sumară, aș vrea să fie mai amănunțită, ca să lămurească, chiar dacă formula e mai adecvată la „Cuprins”.

Mai am o chestiune: am titluri de autori, de cărți, de personaje, din alte limbi, sârbă, iraniană, sanscrită, pe care probabil că nu le-am transcris corect după legile fonetice românești – nu am o astfel de călăuză, cum există, pentru alte limbi – cum facem? Există un „director de carte” ca pe aici, care verifică și îndreaptă toate acestea, sau rămâne să văd eu la corectură (cu ajutorul unui slavist, iranist etc.)?

Nu sunt sigur că pot veni în țară la vară, urmează să mă duc în vreo trei săptămâni la Köln, la Univ., atunci mă voi duce și la Ambasada noastră să mă informez, căci este un decret care mă obligă să schimb câte 10 dolari de cap pe zi de stat în țară, ceea ce nu pot face, n-am de unde; nu pot trăi în țară ca un bancher, iar aici acasă, ca un salariat ce sunt. Voi vedea deci care este situația și comunica; s-ar putea deci întâmpla să nu pot veni.

Cu chestiile de mai sus, poate că anticipez, adică vând blana ursului din pădure, căci nu s-a luat încă vreo hotărâre asupra manuscrisului. Am crezut totuși că e bine să fac acest cont, ca în cazul cel bun să fiu mai degajat.

Vă doresc multă sănătate, Paștile cu bine și reușită, voie bună,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund 50

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Sâmbătă, 22 mai 1976

Stimate Domnule Aurel Martin,

Abia ieri am putut scrie *prefața* de care v-am vorbit exact acum o lună de zile, căci până în zilele acestea am fost strâns cu ușa să mă ocup de alte lucruri. Deosebirea e că în loc să aibă două pagini, a ajuns la cinci.

Referitor la venirea mea în țară la vară, cu familia în vacanță, cu care ocazie am pune la punct și manuscrisul lucrării mele, nu știu încă nimic mai mult. Și azi am telefonat d-lui Curticăpeanu la Ambasadă, dar nu l-am putut prinde, tocmai ieșise, după cum mi-a spus telefonista, dar sper să-l găsesc data viitoare, adică începând de luni.

La începutul lunii mai, am avut plăcuta surpriză să primesc de la Dumneavoastră trei cărți: Mohanu, *Fântâna dorului*, N. Densușianu, *Vechi cântece* (pe care le aveam, dar le-am dat mai departe Bibliotecii Universitare), și Curtius Rufus, *Alexandru cel Mare*, pentru care vă mulțumesc foarte mult și în care am găsit imediat paragraful și pagina ce mă interesau... Nu v-am confirmat până acum, căci așteptam de la Dumneavoastră o epistolă în care să-mi spuneți că v-a sosit și capitolul XIII din lucrarea mea, pe care vi l-am trimis recomandat odată cu scrisoarea din 22 aprilie. Ca oricărui scriitor de „capitole”, mi se întâmplă să fiu cuprins de un fel de emoții la gândul că poate nu v-a sosit...!

De asemenea, nu am primit nici un „cuvințel” până acum de la Domnul Iordan Datcu.

Vă rog primiți cordiale salutări și urări de succes,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Joi, 27 mai 1976

Stimate Domnule Aurel Martin,

După cum vă spuneam în ultima scrisoare, urma să întâlnesc pe atașatul cultural de la Köln, d-l Vasile Curticăpeanu, ceea ce s-a întâmplat în fine.

Ca să am viza de venit în țară, îmi spune d-l Curticăpeanu, am nevoie de o invitație. Cum trebuie să punem la punct manuscrisul și să perfectăm restul pentru tipar, conform tradiției și legilor, e necesară prezența mea la București. Dumneavoastră îmi faceți o invitație, de pildă pentru zece zile, între 30 iulie și 8 august, pe baza căreia Ambasada îmi dă viza. Asta nu înseamnă că voi fi invitat pe socoteala editurii, eu voi avea unde să locuiesc etc., am tot ce-mi trebuie, dar pentru formalitate.

Poate că între timp ați primit și *prefața* cărții, cam lungă, însă mi-am zis mai bine să vorbesc pe larg, decât să fiu la strâmtoare.

În așteptarea unui răspuns din partea Dumneavoastră, a scrisorii-invitație dacă se poate face, sau că nu se poate, ca să văd din timp dacă mai am altă posibilitate (nu voi putea să vin decât între 25 iulie și 30 august, la această dată din urmă încep copiii școala, ambii sunt la liceu).

Cu mulțumiri și voie bună,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund-Löttringhausen

Schneiderstraße 90 Tel. 73 15 82

Sâmbătă, 25 septembrie 1976

Stimate Domnule Aurel Martin,

Tot doresc să vă scriu și nu ajung: ba e soare și frumos, când îmi zic: de scris îmi arde acum?, ba plouă și e negura deasă s-o tai cu cuțitul

nu alta, când iar îmi zic: evident, nu e acuma cel mai potrivit moment de scris. Știți, mi-am făcut despre mata o idee, de când v-am cunoscut, erați dincolo cu Firma, unde mă condusesese Domnul Octav Păun, o idee ce mi se pare reală, cum spunea G. Călinescu când dezbătea realul artistic (am făcut o licență cu el), adică o idee-imagie, anume că sunteți îndrăgostiți de înțelepciunea care duce la frumos... Ziceam în sine-mi că nu se potrivește să aveți o astfel de funcție, dar mai reflectând, încheiam, poate că nepotriveala face să meargă Firma bine... Cine știe!

Mi-a părut rău că n-ați fost de față la 18 august, când dl R. Vulc[ănescu] a venit cu referatul pe buze și cu 65-70 de minute mai târziu decât ora fixată. Fiind în vină că nu a scris referatul și depus la 13, cel mai târziu la 15 august, după cum se angajase antepenultima oară, ca nu cumva să-l scuture careva, a început îndată să-mi facă lucrarea de două parale, că cei de față, Domnul Vârgolici, începea să lucească albastru, Domnul Datcu se înnegrea gândindu-se ce-a putut să țină în mâinile sale..., noroc că era de față și Domnul Ornea care, cu biblică înțelepciune, trebuie că-și zicea: am mai văzut de acestea și încă mai negre...

Nu mă îndoiesc, vi s-a spus de cei de față, ce-a fost mai interesant la „colocviu”, dar pot să nu vă spun și eu, din condei, ce m-a emoționat mai mult? Nu c-aș căuta vreun efect, altul decât cel pe care-l dă lectura epistolei de față, adică oarecum în dorul lelii. Căci între timp cred că s-a ajuns la un rezultat, oricare ar fi el, scrisoarea de față fiind o „postumă”.

Dl. R. Vulc. a adus obiecții mari și obiecții mici. Cele mari priveau transhumanța, descălecatul și „valahiile” (în terminologia pitorească a dumisale). Adică: accentuez transhumanța și nu sunt pe linia științei actuale, descălecatul s-a dovedit neștiințific, iar valahii apar nomazi... Or, eu temperez transhumanța și față de cele ce susțin Daicoviciu-Petroviciu-Șt. Pascu ș.a., pentru că în cartea asta păstoria mă interesează, ca mediu social-politic-economic în care s-a creat epica orală păstorească și că-s foarte departe de O. Densusianu, care vedea în transhumanță un aspect mai calm al nomadismului, așa cum e înțeles și mult însuflețit de Fr. Ratzel. Aprecierea mea e făcută fără ambiguitate de mai multe ori și fiindcă eu consider „țările” intracarpătice ca locuri originare (vezi p. 194-196) de creație a culturii și puncte de plecare pentru viitoarele state românești.

Descălecatul îl discut în legătură cu colindele, întâi cu colinda „feciorului care vânează bourul”: nu există în legenda descălecatului mai multă „știință” sau mai puțină decât în colinde și deci nu mă interesează decât foarte marginal ce spun istoricii despre mitul vânării bourului (sublinieri ce sunt făcute în mod permanent, p. 162 etc.): colindele ca și

mitul vânării bourului țin de cultură sau de-o știință a culturii și nu de știința istoriei (unde, cât de cât, să știți, sunt și eu puțin competent). Nu mai discut „valahiile”, chestia se rezolvă cu problema „țărilor”.

Obiecțiile mici: vorbesc de „episcopie transhumantă”, de „nomadism agrar”, de „stat nefixat”, folosesc termeni care nu se pot suporta, cum e „părinția”... Or, „episcopia transhumantă” este o imagine (p. 213: „Ne imaginăm că această episcopie urma să fie și ea transhumantă...”); nomadismul agrar e probat științific, informațiile mele sunt totdeauna întemeiate pe lucrări de specialitate, vezi cele descrise de Zambotti, p. 158 sq.: Elamul și Egiptul sunt vetrele ce-au dezlănțuit civilizația și cultura agrare, agricultorii creând rând pe rând noi vetre, care se urmează în timp, din Elam, Creta, de aici Tesalia, apoi Tisa. Agricultură a ajuns în Creta cu barca, marinărește (marinar = nomad...), la fel în Tesalia... Iar timpul pus ca să ajungă la Tisa-Criș, dacă ar fi mers agricultorii, din vale în vale n-ajungeau nici azi... Vă pun alăturat harta respectivă, pe care ar fi trebuit s-o cunoască referentul, cu rugămintea să mi-o înapoiați cu scrisoarea următoare. Cât despre statul ce-ar umbla și el (ca episcopia), ideea aparține epicei orale păstorești, căci „statul” lui Mircea Ciobănașul se identifică cu Mircea însuși, cu Domnul, nu e opinia mea. Iar termenul „părinție”, care e popular, după cum îl indic la pag. 330 și nota 36, n-are decât să supere, e real. Dacă ar fi să glumesc, atunci să vă citez câțiva „termeni vulcăneșteni”: mitopeic, eroologie, temenos-abaton-peribol, teomahie, rude emblematică, imaginația mitopeică a predacului..., predac? = pelasg? Cine știe? etc., etc. (în *Aspecte esențiale ale mitologiei române*, 1973, și în *Coloana Cerului*, 1972).

O obiecție ce mi s-a părut corectă privește textul citat din Densusianu, la pag. 160, penultima frază înainte de a indica nota 29, care ar ocaziona discuții ce nu s-ar cădea. Recitind acasă textul în chestiune, mi s-a părut că explic suficient în continuare și că n-ar avea nevoie să fie înlocuit. Totuși, mi-am zis, poate că R. Vulc., din 40 zise, o fi și una bună, în care caz propun Domnului Datcu fie să scoată fraza în chestiune, care ar intra între parantezele deja existente. S-ar continua cu *Coloniile românești*... Sau se înlocuiește paragraful întreg cu pasagiul corespunzător din articolul publicat un an mai înainte (1913) în românește, pasagiu pe care-l pun alături... De fapt, citez acest pasagiu fiindcă aparține unui text complet uitat, ca să-l repun în circulație.

M-a surprins felul cum se face un referat în țară, după exemplul de mai sus: un amestec de cronică și recenzie cu câte-o capcană din când în când. Și eu fac câte unul-două referate pe an, asupra unor teze de doctorat, dar mai ales teze de habilitare (echivalente cu doctoratul de

stat francez, căci pe baza lor candidatul are o catedră și poate ajunge cu timpul Ordinarius). Referatul e cam de-o pagină, unde am în vedere materialul, metoda și obiectivul atins față de cel propus. Nu e vorba de un text ce urmează să fie imprimat, ci de valoarea științifică a lui privit din domeniul meu.

Printre picături fac ediția a doua a tezei mele, acuma întrucât carte: *Folclorul românesc de primăvară*, apoi niște cronici cu Eminescu și Kant, Maiorescu și scrierile din tinerețe (foarte interesantă controversa Liviu Rusu și editorii „ziarului” etc.).

Dar să revin la lucrarea mea; în cazul că s-a ajuns la o concluzie negativă, sper să mi se înapoieze textul cât mai repede. În celălalt caz, nu credeți c-ar fi bine de prevenit publicul de unele probleme din studiu, altfel zis, vă preocupă lansarea cărților ce tipăriți? Am vorbit cu Domnul G. Vrabie, aici, în Germania, căci a fost la un congres la Darmstadt, despre această lucrare a mea, dar am uitat să-l întreb cum se obișnuiește în situația de față.

Vă rog, în măsura în care vă e la îndemână, să salutați pentru mine, pe colegii care au participat la „colocviu”, iar pe Domnul Datcu în mod special și pentru importanta antologie - Gorovei, în care am găsit câteva articole ce mă interesau mult; indiferent de concluzia, să zicem negativă, privitor la manuscrisul meu.

Împreună cu soția mea ne amintim de mata cu plăcere – soția mea l-a cunoscut și pe Domnul Ornea – și în speranța unor noi întâlniri vă dorim multă sănătate și voie bună,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès lettres

Schneiderstr. 90

46 Dortmund 50

Tel. 731582

20 ianuarie 1977

Domnilor Aurel Martin și Iordan Datcu,

Trecând cam cinci luni de când nu mai am nici o știre de la Dumneavoastră, privind manuscrisul meu, *Cultura populară*

românească și mitologia ei, după cum n-am primit nici o confirmare la scrisoarea mea din 25 septembrie 1976, pătruns de oarecare teamă, m-am gândit să vă scriu din nou și să vă cer imperios un răspuns.

După cele spuse de d-l Datcu la 18 august '76, urma să fiu informat asupra situației lucrării mele „destul de curând”, adică după depunerea referatului d-lui R.V., care a avut loc prin octombrie trecut și să primesc unele critici și sugestii privind unele paragrafe și poate și la felul cum construiesc eu, sintactic vorbind, unele fraze. Ba chiar că voi primi și referatul însuși ca să se vadă mai bine eventualele critici... Dar iată că se termină și luna ianuarie a anului 1977 și nu am nici o știre.

În cazul că lucrarea mea nu îndeplinește condițiile curente de editare, nu ezitați, vă rog, să mi-o înapoiți, conform practicii generale în situația asta. În caz contrar, vă rog foarte mult să mă informați în consecință.

Sper că nu vă răpesc prea mult timp cu rândurile de față și că cererea mea este cu totul normală.

Cu cele mai bune urări,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Luni, 12 septembrie 1977

Stimate Domnule Z. Ornea,
Stimate Domnule Iordan Datcu,

După cum mi-ați propus la întâlnirea noastră din 16 iulie 1977 la instituția Dumneavoastră, referitor la manuscrisul meu: 1. Să clarific în „Introducere” mai pe larg schema lucrării; 2.S introduc o încheiere la cap. XIII, un fel de rezumat cu punctul meu de vedere; 3. Să fac rezumatul lucrării, vă comunic acum că toate trei punctele sunt realizate.

Din introducere rescriu paginile IV-V și adaug încă două; vă rog să dați deoparte ultimele 2 pagini și să puneți la loc pe acestea 4. La fel, încheierea cap. XIII, adică paginile 409 ș.u. și să le înlocuiți cu cele ce vă trimit acum: pag. 409-411.

Rezumatul în limba română, scris de mână, are 17 pagini, pe care în momentul de față îl traduc în franceză. Îndată ce le termin vi le

trimit scrise la mașină, adică în vreo 2 săptămâni. Traducerea în limba engleză, după cum mi-ați spus, va fi făcută de editură.

Îmi mai spuneți că veți citi încă o dată manuscrisul meu și comunica eventualele îndreptări ce mi-ar fi scăpat. Și eu aș avea unele adausuri de făcut, toate mărunte, cum ar fi de adăugat numele lui N. Dunăre alături de-a lui Tr. Herseni și a lui Ion Conea, la subtitlul cap. VIII (mi-am procurat acum toate lucrările lui asupra păstoriei, care depășesc pe cele ale autorilor citați, căpătând rang alături de R. Vuia), și mai ales câteva lucrări apărute între timp, de citat la bibliografie.

În concluzie, aștept de la Dumneavoastră noutăți.

Alăturat, câteva rânduri pentru Domnul Iordan Datcu, în lipsa adresei personale.

Vă doresc sănătate și voie bună,

O. Buhociu

*

Luni, 12 septembrie 1977

Stimate Domnule Iordan Datcu,

Ajuns acasă pe la Sântămărie am început să caut studii asupra baladei culte la germani. Dar cum aceasta are la bază fie o baladă populară, ceea ce eu numesc cânt bătrânesc, fie un motiv popular în genere, desigur că trebuie ținut seamă și de evoluția cântului. În privința asta, pentru domeniul germanic, familiar lui Coșbuc, Șt. O. Iosif ș.a., e lucrarea:

W. Kayser, *Geschichte der deutschen Ballade*, 1936 (care trebuie să existe la București, la Inst. Germanic).

W. Hinck, *Die deutsche Ballade von Bürger bis Brecht. Kritik und Versuch einer Neuorientierung*, 1968.

Un studiu interesant ca metodă de cercetare, căci are în vedere sursele baladelor lui Schiller și Goethe: A. Leitzmann, *Die Quellen von Schillers und Goethes Balladen*, 1923, de folosit la felul cum ai lucrat Coșbuc, Asachi...

Asupra apariției baladei populare aveți alăturat o notiță cu 6 studii. Cel al lui F. Mossé, în franceză, îl am eu xerografiat: dacă nu-l cunoașteți și nu-l găsiți la București, îmi spuneți și vi-l trimit spre lectură.

În franceză și pentru poezia populară franceză, cele mai bune studii:

G. Doncieux et J. Tiersot, *Le romancéro populaire de la France*, 1904.

P. Verrier, *Le vers français. Formes primitives, développement, diffusion*, 3 volume, dintre care ultimul se ocupă cu influența franceză asupra poeziei germane (1931-1952).

L. Pineau, *Les vieux chants populaires scandinaves*, 1-2, 1898-1901.

Acum vă trimit ultimul studiu sintetic asupra baladei germane de Hans Fromm, apărut ca „postfață” la volumul antologic *Deutsche Balladen*, întocmit tot de el. Sinteza e excelentă, însă cam literară, ceea ce poate fi mai greu de tradus. E bine s-o traducă cineva verbal și mata să iai note, cred că vă va fi util. Antologia lui Fromm are 11 balade populare și apoi balade culte de la Bürger la Christa Reinig (născută în 1926). În total, 248 de balade ce-ar fi deci cuprinse în sinteza sa.

Aștept noi date ce v-ar interesa și pe care credeți c-aș putea să le aflu.
Vă doresc sănătate și succes,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès lettres

Schneiderstr. 90

46 Dortmund 50

Tel. 731582

Vineri, 21 octombrie 1977

Stimate Domnule Z. Ornea,
Stimate Domnule Iordan Datcu,

Am expediat pe data de 12 septembrie c. completările asupra cărora am convenit, la introducere, la cap. XII-XIII, urmând să vă trimit ulterior și rezumatul.

Acum aveți alăturat rezumatul în limba română și traducerea lui în franceză. Mi s-a întâmplat un lucru neprevăzut: am scris o schiță de rezumat în românește, am tradus-o în franceză, nuanțând schița; când am scris la mașină rezumatul românesc, m-am orientat după traducerea

franceză..., de unde unele mici diferențe în plus sau minus. Cine va face traducerea în engleză va trebui să se uite și la cea franceză, ca să introducă nuanțele ce lipsesc în rezumatul original. De asemenea, trebuie să se uite și pentru că va avea cam toți termenii mai speciali în limba franceză, știind mai ușor care e corespondentul în engleză, ca și ce e de subliniat. Totuși, sunteți liberi să faceți schimbările de termeni, de sublinieri etc. ce credeți de cuviință pentru ca rezumatul să aibă profilul său curent, fiind vorba aici și de tehnică editorială.

Având niște necazuri în familie – vreo trei săptămâni am avut un copil după altul bolnav de rujeolă – traducerea franceză a fost bătută la mașină de altcineva, de aceea vă rog s-o citească odată cineva dintre Dumneavoastră pentru a elimina eventuale erori.

Sper că plicul precedent a sosit la timp; în el se aflau și niște pagini pentru d-l I. Datcu, privitor la baladă (ultimul studiu în materie).

În așteptarea de știri, vă trimit salutări cordiale și succes,

O. Buhociu

*

20.XI.1977

Stimate Domnule Datcu,

Am ocazie să vă trimit alăturata carte: G. Köpf, *Die Ballade. Probleme in Forschung und Didaktik*, 1976, esențială pentru prepararea oricărui subiect-teză, studiu etc. În ea aveți toate întrebările ce privesc studiul mata și răspunsurile în context german, dar nu prea departe de ceea ce faci. E vorba de balade populare și influența lor asupra celor culte, de circulația baladelor între cele germane și Europa, de baladele culte inspirate de folclor sau de teme inventate direct de poeți etc. Lectura acestei cărți poate completa în mod fericit tabla de materii a lucrării ce pregătești, dar mai ales poate să vă dea idei pentru completarea unor aspecte în capitolele ce pregățiți. Chestia e aceeași, *mutatis mutandis*, în literatura română.

V-am trimis studiul precedent al lui Fromm, specialist al problemei, nu știu dacă v-a interesat; țin să vă spun că este cel mai la zi, mai cuprinzător și sintetic. Acesta al lui Köpf este analitic și didactic, se completează. Îmi dau seama că problema unei astfel de teme depinde mult de Coșbuc, care traduce, imită, creează motive, peste tot fiind un veritabil poet epic.

Cartea vă este adusă de D-na Neaga Bulgaru, căreia îi mulțumesc.

Vă doresc sănătate și reușită,

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès lettres

Schneiderstr. 90

46 Dortmund 50

Tel. 731582

28 ianuarie 1978

Stimate Domnule Iordan Datcu,

Acum o săptămână am primit scrisoarea mata din 11.I.c. ce-mi aduce vestea pozitivă privitor la tipărirea lucrării, hotărâre luată de Editura Minerva.

Încerc să vă răspund în cele ce urmează aducându-vă și corecturile necesare pe care mi le cereți.

Cred că e bine să remarc de la început că studiul ce-l aveți e volumul al doilea al unei lucrări mai întinse. Dacă aici pare constantă viața păstorească e pentru că materialul pe care se reazimă îi aparține. În volumul *Le folklore de printemps* (prepar acum ediția a doua), unde intră în dezbateră atâtea rituri agrare, viața agrară apare la rândul ei subliniată. Fac remarcă necesară în primul rând în prefață și de atâtea ori în cursul volumului (mai puțin în partea a doua, cap. 7, 8, 9). E drept că riturile noastre agrare, mai puțin *cununa grâului*, apar diminuate față de cele echivalente din vechea Tracie (ce-au căpătat rang de referință tipică), după cum spun în prefață, p. V, dar în vol. I ele sunt cercetate întrucât reflectează viața agrară. Să vă dau un exemplu opus: H. H. Stahl în *Controverse de istorie socială românească* (1969), e atât de interesat de ocine și de „dreptul” emanat de viață agricolă (cap. 3, 4) încât nu cred că pomenește o dată măcar termenul de „păstorie”. Nimeni n-a dedus de aici că lucrarea citată, ca și cele privitor la satul agricol devălmaș, ar fi „covârșitor agrară”. Tot în lucrarea citată a lui Stahl,

„perioada prestatală” este permanent în discuție, fără să aibă mai multe documente decât mine. În vol. 3 al lucrării mele, mai mult de jumătate de publicat sub formă de articole, vorbesc mult mai pe larg de agricultură și foarte puțin de păstorie, fiindcă materialul folcloric pe care mă reazim aparține tot mai mult situației social-economice de acum 2-3 sute de ani (e vorba mai ales de haiducie).

De aceea vă cer să vedeți studiul de față nu luat „în sine”, ci așa cum precizez în *prefață*, în contextul celor trei volume după cum a fost „planificat”. Mai observ că observațiile mata nu vin decât din cap. 7-8-9, unde e vorba de transhumanță, unde totuși, bazându-mă pe ultimele studii – cele ale lui N. Dunăre, de pildă – viața agrară e prezentă.

Referitor la chestia descălecatului: am scris din nou pag. 159-160 unde fac preciziile de rigoare, ca și pag. 172, unde adaug unele îndreptări și precizez în ultima frază chestia cu „domnul-țaran”.

De acord cu cele observate la pag. 169. La pag. 170 vă rog să eliminați din prima frază a paragrafului: „Se observă dar,...” de la a doua virgulă: „la care trebuie...” până „,...”, și în fine, porturile dunărene...”. În acest fel cade chestia cu orașul Siret. „Atracția stepei” și „ofensiva spre est”, sunt expresii de-ale lui S. Mehedinți (și G. Vâlsan), pe care vă rog să le eliminați în timpul lecturii mass-lui, căci îmi închipui că le-ați subliniat când ați citit textul (pe care Vulcănescu nu le-a văzut! căci le îndreptam de mult).

Pag. 206: eu scriu totuși clar că ciobanii ca *români* și nu ca ciobani sunt fără „natio”, dar dacă e nevoie de o precizare în plus, adăugați după *români*, „ca toți românii...”.

Pag. 133: eu citez pe Bandinus după V. A. Ureche, care vorbește de cronică, aveți dreptate, trebuie corectat: în loc de „cronică” puneți „o descriere a ei” (e vorba de Moldova).

Pag. 138: indic ce spune Snorri, nu comentez (dacă e sau nu Cumanie). Dar chestia nu e elucidată (un studiu al tânărului medievist de la Iași, Tipei [Spinei?], de acum câțiva ani, foarte erudit nu dovedește nimic).

Pag. 142. Evident Orosius și Orose (asemenea scăpări trebuie să mai fie).

Pag. 221. În locul cuvântului „călugăr”, de pus „papa Clement al VI-lea”.

Pag. 223. În locul cuvântului „botez” să se pună „șef de gintă”, căci gintă = trib.

Pag. 223. În loc de „de la vărsarea Siretului”, să se pună „din zona sud-estică a Carpaților”.

Acestea sunt corecturile ce-ați observat, eu vă rog să corecetați Dumneavoastră în continuare în mod tacit asemenea erori, pentru care vă rămân foarte obligat.

Vă mulțumesc foarte mult pentru efortul ce faceți și sunt în continuare la dispoziția Dumneavoastră. Vă doresc sănătate, activitate spornică,

O. Buhociu

P.S. Alăturat cele 3 foi re-scrise: p. 159, 160, 172.

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund 50

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Luni, 27 martie 1978

Stimate Domnule Iordan Datcu,

Am primit scrisoarea mata din 6 martie cu știrea bună privitor la *Folclorul de iarnă*. Am înțeles că chestia cu referenții s-a terminat și că urmează acum partea practică de tipărire, de corectare etc.

În acest caz, am niște întrebări pe care vi le-am mai pus, însă era prea devreme. Una privește indexul: va fi *un* index de nume proprii (autori, localități, țări etc.) și *un* altul de termeni tehnici (jude, buciom, cerbuț etc.), sau numai unul, *un indice general*, ca în ediția germană? De asemenea, lista cu publicațiile citate prescurtat și alta cu operele așa cum am făcut în ediția germană? Cred că e necesar ca să nu citez în întregime de fiecare dată o carte și ca atare citate corect în listă.

Altă întrebare e cea cu hărțile și „figurile”. *Harta cu nedeile-munți* rămâne, mai ales că e simplă, e expresivă, ocupă abia o jumătate de pagină și ajută lectorului „să vadă” unitatea vieții românești de acum o mie de ani de-a lungul Carpaților. Eu aș dori să fie și *o hartă a transhumanței*, cum ar fi cea a lui T. Moraru-E. Petrovici alăturată, sau alta, din timpul evului mediu, cum e cea din ediția germană făcută după D. Macrea? Eu mă gândesc că lucrarea mea nu e de analiză, ci una de

largă sinteză și ca atare aceste hărți ajută mult înțelegerii ei. Dar înaintea acesteia e harta cu *țările carpatice*, căci „țările” indică la mine originea și locul de supraviețuire a miturilor și credințelor care s-au dezvoltat în epica păstorească. În ediția germană am o asemenea hartă construită de un cartograf german după o hartă românească; cred că se poate face pentru ediția de față o astfel de hartă, mai mică și tot atât de completă. Acum vreo 6-7 ani am rugat pe cineva din țară să-mi facă o astfel de hartă; mi-a făcut-o, xerocopia o aveți alături, însă nu era destul de clară și nici completă. S-ar putea îmbunătăți aceasta de un cartograf român?

Acum vine chestia „figurilor”, figuri ce nu există în ediția germană. E vorba de apropierea ce fac eu între *fata dintre coarnele cerbului* și ale bourului din colinda de fată mare și o patroană a vânătoarei, o zeiță, ce se vede într-o poziție analoagă, desenată pe niște obiecte din Caucaz și Africa „hamitică”. Această foaie o aveți, v-am dat-o în același timp cu manuscrisul. Or, iată că s-a descoperit și la noi în țară o asemenea piesă zoomorfă, pe care o studiază Vladimir Dumitrescu: *Despre un fragment de vas zoomorf de tip mai puțin comun de la Căscioarele*, în *Studii și cerc. de istorie veche și arheologie*, 4, 1977, p. 577 și urm. Alăturat aveți xerocopia acestei figuri din Căscioarele (jud. Ilfov). Cred c-ar fi bine să apară figura caucaziană, cea africană (una din ele), aceasta a noastră (care justifică afirmația mea că avem o tradiție străveche, locală, a noastră). În același număr de revistă se află și două fotografii de cerbi, de la o casă din Suceava din sec. al XV-lea, făcute de un meșter local, care s-a inspirat cu siguranță din colinde, ceea ce autorii articolului ignoră. Mă gândesc că aceste 2 poze ar putea fi și ele în carte, dar desenate după fotografiile din revistă. Xerocopia lor nu e clară, le aveți alături. Ce credeți? Eu mă gândesc că în acest fel Editura Minerva ar inova și ar da prestigiu folcloristicii românești. Ar învăța și ungerii ceva, care în cazuri analoage fac descoperiri arheologice în Siberia ca să susțină niscaiva tradiții panonice (cele din Siberia pot fi atribuite multor etnii de nomazi, după cum cele din Panonia sunt pur și simplu preluate de la predecesorii localnici...). În cazul că cei doi cerbi de la Suceava vă pun probleme de realizare sub formă de desene, atunci voi cita în notă la paragraful respectiv studiul lui D. M. Matei și M. Emandi.

Lucrarea lui Gerolf n-am găsit-o la librărie, am comandat-o, o voi avea săptămâna viitoare: poate v-o trimit prin Marin Bucur, care urmează să se întoarcă în țară în aprilie.

Vă doresc sănătate, să vă cânte cucu-n față cu spor și succes,

P.S. Alăturat: trei hărți și trei xerocopii din *Revista de arheologie* 4, 1977.

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Luni, 3 iulie 1978

Stimate Domnule Iordan Datcu,

Am primit scrisoarea mata din 20 iunie azi și mă grăbesc să vă răspund.

Sper să fiu la București pe la 11-12 iulie c., adică săptămâna viitoare. Îndată ce am sosit vă voi telefon spre a discuta ultimele „dificultăți stilistice” cum scrii mata din studiul meu.

Cu deosebită stimă.

O. Buhociu

*

OCTAVIAN BUHOCIU

Docteur ès Lettres

46 Dortmund 50

Schneiderstraße 90 Tel. 731582

Sâmbătă, 19 august 1978

Stimate Domnule Iordan Datcu,

Ajuns acasă acum 10 zile, am început să pun în ordine textul cu „prescurtările”, pe care îl aveți alăturat. N-am reușit să-l scriu mai bine, dar îmi închipui că tipograful se va descurca cu ușurință în cele câteva cazuri unde a trebuit să mă corectez.

Referitor la pag. 137, paragraful ce se termină cu nota 45, unde ni se părea că lipsește ceva, trebuie adăugat la finea lui, după Mușatini, paranteza:... (Mușata fiind mama lui Petru și Roman), și-a statului moldav. 45...

Acum mai rămâne de făcut *indexul* și de hotărât asupra *hărților*; cea cu mișcarea păstorilor, după harta publicată de Macrea, după cum e indicat, iar cealaltă cu cele 15 țări din Carpații meridionali, de xerocopiat din *Din Istoria Transilvaniei*, vol. I, Buc., 1960. Pe aceasta din urmă v-o anexez, e xerocopiată micșorată (ar fi vorba de partea de la Mureș la Cazane și Vrancea inclusiv). Cu scrisoarea următoare vă voi pune la curent și cu cele câteva desene ce privesc pe o zeiță, „protectoare a animalelor” așezată între coarnele unui cerb sau bour și care amintește pe fata din colindă în aceeași poziție.

Vă doresc sănătate și voie bună,

O. Buhociu